

Östermalmstorg

Utsikt från Ladugårdslandstorg, dagens Östermalmstorg, ner mot Johannesbergen och Humlegården vid mitten av 1850-talet. Fotograf okänd. Stockholms stadsmuseum.

Trakten häromkring kallades alltsedan 1500-talet Ladugårdslandet efter den medeltida kungsladugård som låg borta vid dagens Nobelpark. De stadsplaner som fastställdes på 1640-talet berättar om den svenska stormaktstidens storslagna ambitioner. Nu fick staden möjlighet att växa vidare österut.

Huvuddragen i 1600-talets rutnätsplan lever kvar in i våra dagar med gator som t ex Storgatan och Nybrogatan. En artillerigård där lavetter tillverkades fanns redan. Den fick nu sällskap av en rad verksamheter knutna till flottan och tidens krigsindustrier. Många av Kronans sjöfolk kom också att bosätta sig på Ladugårdslandet.

Länge var det låga trähus som dominerade här men det fanns också ett och annat större och mer påkostat hus, uppfört av tidens rika borgare och adel. Längs Gröna gatan, nuvarande Karlavägen, låg ladugårdarna på rad. Korna gick på bete och på de slingrande landsvägarna böckade svin i snusk och avskräde. Det fanns gott om kålgårdar och stora tobaks- och potatisland bredde ut sig över markerna.

Centrum för Ladugårdslandet var Ladugårdslandstorg. Från bör-

jan en plats för bl a publika bestraffningar blev det omsider ett renodlat salutorg. År 1856 öppnades här Ladugårdslandsteatern, föregångare till dagens Folkan. I hörnet Nybrogatan och Grev Turegatan invigdes Östermalms saluhall 1888. I kontrast till hallens lekamliga överdåd ligger på andra sidan torget Hedvig Eleonoras kyrka. Den uppfördes som en amiralitetskyrka under senare delen av 1600-talet. Dess mäktiga kupol kom dock till först två hundra år senare.

Men en ny tid var på väg. Esplanadsystemet stakades ut. Berg sprängdes bort och den äldre träbebyggelsen revs för att få ljus och luft. Påkostade, tämligen likartade stenhus byggdes i rekordfart. Ämbetsmän och nyrika flyttade in. Det militärt proletära "Lagårslanne" förvandlades sakta till det fashionabla Östermalm det är än idag. Namnbytet till Östermalm skedde 1885 efter påtryckningar från de många nya invånarna som menade att Ladugårdslandet hade en alltför dålig klang. Rent formellt döptes Ladugårdslandstorg om till Östermalmstorg först 1932.

Tunnelbanestation Östermalmstorg invigdes 1965.